

Организација рачунара

1.(20) Једноадресни процесор са мапираним меморијским и улазно/излазним адресним простором, меморија, периферија PER0 (adrCR=F000h, adrSR=F001h, adrDR=F002h) са придруженим контролером периферије DMA (adrCR=FFF0h, adrSR=FFF1h, adrDR=FFF2h, adrCNT=FFF3h, adrAs=FFF4h, adrAd=FFF5h), периферија PER1 (adrCR=F010h, adrSR=F011h, adrDR=F012h) и периферија PER2 (adrCR=F020h, adrSR=F021h, adrDR=F022h) повезани су системском магистралом са 16-битном адресном и 16-битном магистралом података. Адресирање је на нивоу 16-битних речи. Механизам прекида је векторисан, а број улаза у IV табелу је одређен фиксно за сваку периферију. У управљачким регистрима бит 0 је Start којим се дозвољава почетак операције, бит 1 одређује смер операције (1-улаз, 0-излаз), бит 2 је Enable којим се дозвољава прекид, а у статусним регистрима бит 0 је Ready који сигнализира спремност контролера. Бит 3 управљачког регистра DMA контролера задаје режим рада (1-циклус по циклус, 0-блоковски). Написати главни програм и одговарајуће прекидне рутине којима се: упоредо врши читавање низа A(i) (i=0...FFh) са PER0 у меморијски блок који почиње од адресе 1000h и низа B(i) (i=0...FFh) са PER1 у меморијски блок почев од адресе 1100h. Након читавања низова A и B формира се низ C, који почиње од адресе 2000h у меморији, на следећи начин: C(i) = 1, ако је број јединица у бинарној репрезентацији броја A(i) једнака броју B(i) и C(i)=0, у супротном. На крају се низ C шаље на периферију PER2. Пријем са PER0 реализовати коришћењем DMA контролера у циклус по циклус режиму рада, пријем са PER1 реализовати испитивањем бита спремности, а слање низа C на PER2 реализовати коришћењем механизма прекида.

2.(20) У процесору рачунара постоји кеш меморија реализована у техници асоцијативног пресликавања. Оперативна меморија је капацитета 4 GB и ширине меморијске речи 1 В. "Data" део кеш меморије је капацитета 2 MB и ширине меморијске речи 1 В. Пресликавање је на нивоу блокова величине 512 В.

а) (8) Нацртати структурну шему кеш меморије и оперативне меморије. На слици приказати како се генеришу адресе кеш меморије и оперативне меморије у свим ситуацијама које могу да настану при приступу кеш меморији. На слици означити све капацитете и ширине поља свих делова кеш меморије и оперативне меморије.

б) (7) Објаснити целокупан поступак уписа податка у ситуацији када у кеш меморији не постоји сагласност, а блок који се налази у улазу који је одабран за замену је модификован у кеш меморији. Напомена: у објашњењима користити ознаке које су дате на слици приликом одговора на питање из тачке под а).

в) (5) У оперативној меморији на адреси 1000 1234h налази се податак 12h. Блок коме припада ова адреса довучен је у улаз 01Ch кеш меморије и није од тада модификован. Приказати вредности V и D бита и садржај TAG меморије улаза 01Ch кеш меморије. На којој адреси у DATA меморији ће се налазити вредност 12h, која је довучена из оперативне меморије са адресе 1000 1234h.

3.(10) Једноадресни процесор, меморија и периферија повезани су 16-битном адресном и 8-битном магистралом података. Меморијски и улазно/излазни адресни простор су раздвојени. Садржај дела оперативне меморије дат је на слици.

Адреса:	2000h	2001h	2002h	2003h	2004h	2005h	2006h	2007h
Садржај:	20h	C1h	04h	0Eh	21h	A0h	00h	30h

Адреса:	2008h	2009h	200Ah	200Bh	200Ch	200Dh	200Eh	200Fh
Садржај:	FFh	01h	0Dh	F4h	18h	F4h	14h	ADh
Адреса:	2010h	2011h	2012h	2013h	2014h	2015h	2016h	2017h
Садржај:	22h	D0h	19h	20h	03h	23h	08h	30h
Адреса:	2018h	2019h	201Ah	201Bh	201Ch	201Dh	201Eh	201Fh
Садржај:	27h	1Bh	20h	19h	20h	01h	30h	33h

Процесор поседује 16-битне регистре PC (програмски бројач), SP (показивач на прву слободну локацију стека који расте према нижим адресама), регистре опште намене од R0 до R7 и A (акумулатор). При позиву потпрограма на стеку се чува само PC. Први бајт инструкције увек садржи само код операције, а други начин адресирања. Инструкције су величине један, три или четири бајта. Главни програм и потпрограм који се извршава позивом JSR дати су на слици. Претпоставити да је пре почетка извршавања главног програма SP = 1000h, R1 = 0001h, а да се виши бајт 16-битне речи смешта на вишу адресу.

адреса	инструкција	коментар
2000h	LOAD R1	; registarsko direktno adresiranje
2002h	JSR PC(0Eh)	; relativno adresiranje sa 8-bitnim pomerajem
2004h	STORE 3000h	; memorijsko direktno adresiranje
2008h	HALT	; zaustavljanje procesora
2009h	...	
;potprogram		
2010h	MUL (2019)h	; memorijsko indirektno adresiranje
2014h	RTS	; povratak iz potprograma, jednobajtna instrukcija
2015h	...	

Навести секвенцу садржаја на адресној магистралу, магистралу података и контролној магистралу за сваки циклус на магистралу (као што је приказано на слици) при извршавању датог програма.

T.	Адресна маг.	Маг. података	R	W	M/ $\overline{IO}$	Коментар
1.	...					

Напомене: На испиту нису дозвољена никаква помоћна средства, ни калкулатори ни литература. Испит траје 3 сата.